

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.666/2009/6.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. március 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

*A maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt bűnügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szekszárdi Városi Bíróság 9.B.744/2003/19. számú ítéletét, valamint a Tolna Megyei Bíróság 2.Bf.26/2005/4. számú végzését megváltoztatja.
a terheltet az ellene foglalkozás körében elkövetett vétség (Btk. 171. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja) miatt emelt vád alól felmenti.*

Elrendeli a pénzbüntetés és a bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terhelt részére történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s :

I. A Szekszárdi Városi Bíróság 2004. december 8. napján kihirdetett 9.B.744/2003/19. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében (Btk. 171. § (1)

bekezdés, (2) bekezdés a) pontja). Ezért őt 40 000 forint pénzbüntetésre ítélte, és kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költségből 23 590.- forint megfizetésére.

A másodfokon eljáró Tolna Megyei Bíróság a 2005. április 8. napján jogerős 2.Bf.26/2005/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása szerint a W. Rt. Dunaföldvár a város belterületén alvállalkozói szerződés alapján - a munkálatokhoz szükséges közútkezelői hozzájárulással - végezte a szennyvízcsatorna kiépítését. A munkálatok felelős építésvezetője a terhelt volt. Az útburkolatot szakaszosan, kb. 150 cm mélységben bontották fel. A munkálatok befejezése után, a nyomáspróbát követően a munkaárkot ún. rétegelt tömással feltöltötték. Aszfaltozásra, betonozásra nem került sor, így az úttest eredeti szintjéhez képest 10 cm-es eltérés maradt. Az úttest végleges helyreállítása, a műszaki átadás-átvétel nem történt meg, így az útszakasz továbbra is a kivitelező kezelésében maradt, a felelős építésvezető továbbra is a terhelt volt.

Ezután a terhelt szabadságát töltötte. A szabadságának megkezdése előtt nem intézkedett arról, hogy erre a munkaterületre még fennálló kötelezettségeit (megfelelő elkerítés, elzárás, veszélyhelyzetre való figyelem felhívás) más személy teljesítse.

A városi D.-V. Kft. a helyszínen karbantartási munkákat végzett, az emiatt keletkezett kátyút zúzott kővel helyreállították. Augusztus 4-én a város térségében nagyobb mennyiségű, kb. 4,8 mm eső esett.

Augusztus 5. napján 17 és 18 óra közötti időben, jó látási viszonyok között a sértett -, aki korábban is gyakran közlekedett ezen az útszakaszon - az utca meredek lejtő végénél felült a kerékpárjára. A útkereszteződéshez érve, jobbra kanyarodva kívánt továbbhaladni, azonban a felbontott nyomvonalban, egy - kb. 30-50 cm-es mély és mintegy 1 méter átmérőjű - munkaárokba hajtott. Kerékpárja a szintkülönbség miatt fennakadt, a sértett a kormány fölött átesett, és fejét a gödör betonszegélyébe ütötte. Rövid időre eszméletét veszítette, majd magához térve lakására indult. Közelben lakó ismerősei kísérték haza. Előbb otthon ápolták, végül kórházi kezelésére került sor.

A baleset következtében az állkapocs mindkét szárának elmozdulásával járó, 8 napon túl gyógyuló törését szenvedte el, és a bal oldalon négy fogát elveszítette. Lemezes csontegyesítő műtétet végeztek rajta. A négy fog elvesztése maradandó fogyatékossgot jelent.

Az ítélet jogi indokolása szerint a terhelt több foglalkozási szabályszegést is megvalósított: így a Közlekedési és Vízügyi

Miniszter 3/2001 (I.31.) KöViM rendelet 2. §-ában, valamint a 32/1994. (XI.10.) IKM rendelettel közzétett ÉKBSz 1.8, valamint 5.2 pontjában foglaltakat szegte meg. A felbontás miatt érintett útszakaszon a jelzések és jelzőberendezések fenntartását, megfelelő helyzetét a közúton munkálatot végzőnek a szükséghez képest, akár folyamatosan ellenőriznie és biztosítania kell, ez a kötelezettség a végleges helyreállításig fennáll. Az építkezés teljes befejezése után az elvonulás végrehajtásáról és a munkahely átadásáról, ezen felül a munkaterületen belüli közlekedés biztonságos kialakításáról is neki kellett volna gondoskodni.

A mindezeket elmulasztó terhelt bűnösségét a bíróság a Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő maradandó fogyatékossgot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében állapította meg.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője útján nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben - a bűncselekmény téves anyagi jogi megítélését sérelmezve - elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését, másodlagosan a megalapozatlan ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatásának elrendelését kérte. Jogi okfejtése szerint a terhelt magatartása következtében közvetlen veszélyhelyzet nem jött létre. A foglalkozási szabályszegés és a bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés tekintetében a tényállás a szabadsága alatt a terheltet helyettesítő személy(ek) mulasztására nézve felderítetlen, és ezért megalapozatlan. A terheltnek ugyanis a szabadságának megkezdését követően lehetősége sem volt arra, hogy a balesetet megelőző körülményeket megváltoztassa, a munkahelyet biztonságtechnikai szempontból ellenőrizze, ezért büntetőjogi felelőssége sem állapítható meg.

A Legfőbb Ügyészség BF.2478/2009. számú írásbeli nyilatkozatában a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta. A tényállás felderítetlenségét és megalapozatlanságát sérelmező részében a felülvizsgálati indítványt a törvényben kizártnak, érdemben pedig alaptalannak tartotta. Kiemelte, hogy az ítéleti tényállás szerint a terhelt az ítéletben hivatkozott jogszabályokban rögzített foglalkozási szabályokat megszegte, ezzel okozati összefüggésben a törvényi tényállás megvalósulásához szükséges súlyos eredmény bekövetkezett. A terhelt, mint felelős építésvezető, a munkaterületet érintő útszakasz kezelője szabadsága idejére nem gondoskodott az őt terhelő, jogszabályon alapuló kötelezettségeinek más általi teljesítéséről. Büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor.

A felülvizsgálati eljárásban megtartott nyilvános ülésen a védő az írásbeli indítványt változatlanul fenntartotta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője felszólalásában kifejtette, hogy az irányadó tényállás alapján a terheltnek felróható, hogy részéről a munka átadás-átvételére a szabadság megkezdését megelőzően nem került sor. A mulasztásai miatt kialakult veszélyhelyzet közvetlen volt. A terhelt kötelességszegésben megnyilvánuló mulasztása és a bekövetkezett eredmény között az okozati összefüggés fennáll.

A terhelt a sértett sérülését illetően sajnálkozásának adott hangot, de továbbra is vitatta bűnösségét.

III. A Legfelsőbb Bíróság osztotta a Legfőbb Ügyészség eljárásjogi érveit abban, hogy a felülvizsgálati indítványnak a tényállást támadó részei felülvizsgálat alapjául nem szolgálhatnak. A terheltnek felrótt bűncselekmény téves anyagi jogi megítélését illetően - a tényállást vitató érvektől eltekintve - a védői érveléssel értett egyet.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás során a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. Az indítvány - e törvényi tilalom ellenére - támadta a tényállás hiányosságait, amikor arra hivatkozott, hogy elmaradt a terheltten kívül álló személyek foglalkozási szabályszegésének vizsgálata, s ebből eredően a tényleges felelősségi viszonyok tisztázatlanok maradtak. Mindemellett a tényállás felderítetlenségét érintő védői érvek - a vádelvvel ellentétesen - a terheltnek felrótt cselekmény ténybeli keretein is kívül estek: a bíróság csak a terheltnek felrótt cselekményről határozhatott és nem vizsgálhatta a vádban nem szereplő más személyek büntetőjogi felelősségét.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó ítéleti tényállás szerint az útburkolat felbontásával járó, tavasszal befejezett csatornázási munkálatok kivitelezésének felelős építésvezetője a terhelt volt. Az útfelbontás során keletkezett munkagödröt visszatöltötték, de a korábbi szinthez képest 10 cm szintkülönbség maradt. A munkaterület - a későbbi feladatok elvégzésének szükségessége miatt - továbbra is a terheltet foglalkoztató cég kezelésében volt. Később, a D.-V. Kft. munkálatai során a területen kátyúk keletkeztek, amelyeket ideiglenesen, zúzott kővel fedtek be. Ebben az időben a terhelt már folyamatosan szabadságát töltötte, később munkaviszonya megszűnt, munkahelyére nem tért vissza.

Augusztus 4-én nagyobb mennyiségű eső hullott a város térségében.

Másnap a rendszeresen a felbontással érintett útszakaszon közlekedő sértett kerékpárjával egy 30-50 cm mély és mintegy 1 méter átmérőjű munkaárokba zuhant bele.

Az elsőfokú bírósági ítélet indokolása - a bizonyítékokat elemző részében - több, az ügyben tényként elfogadott, releváns megállapítást rögzít, amelynek figyelembe vétele a terhelt büntetőjogi felelősségének megítélését érintik.

Az ítélet indokolása a terhelt tényállításai és az azt alátámasztó tanúvallomások alapján rögzítette, hogy amikor a terhelt és munkatársai a munkaterületről levonultak, azt megfelelő korláttal, szalaggal megjelölték (elsőfokú ítélet 4. oldal utolsó és 5. oldal első bekezdés). A Legfelsőbb Bíróság a terheltnek felrótt bűncselekmény anyagi jogi megítélése során e ténynek is jelentőséget tulajdonított.

Az alapügyben eljáró bíróságok a terheltnek felrótt mulasztás vizsgálata kapcsán mindemellett a balesetvédelmi előírások jogi hátterét sem derítették fel a szükséges körben.

A 3/2001. (I.31.) KöViM rendelet 2. §-a szerint a munkát végző kivitelező felelős az út kezelője által meghatározott feltételeknek megfelelően az úton vagy annak közvetlen közelében végzett, a közúti forgalmat érintő munka miatt szükséges közúti jelzőtáblák, útépítési elkorlátozó elemek és eszközök, a forgalomirányító jelzőlámpák és az útelzáró jelzőlámpák elhelyezéseért, fenntartásáért, továbbá eltávolításáért. E jogszabály melléklete, A Közutakon Végzett Munkák Elkorlátozási és Forgalombiztonsági Szabályzata (EFSZ) 1.9 pontja értelmében a jelzések és jelzőberendezések fenntartását, megfelelő helyzetét a közúton munkát végzőnek (ha szükséges folyamatosan) ellenőriznie és biztosítania kell. Ez a kötelezettség fennáll akkor is, ha a munkavégzés szünetel, de az elkorlátozást fenn kell tartani.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt munkakörét átvevő építésvezető a balesettel érintett munkaterületről tudott, ám ott egyszer sem járt (elsőfokú ítélet 4. oldal 3. bekezdés).

Augusztus 5. napján a sértett egy kb. 30-50 cm mély és 1 m hosszú árokba zuhant kerékpárjával, jöllehet a munkaterületet korábban a terhelt felügyelete mellett 10 cm-es szintkülönbséggel fedték. A talajviszonyok jelentős megváltozása, s ezzel a balesetveszély megnövekedése a munkaterület folyamatos ellenőrzésére köteles kivitelező felelősségi körébe esik. A terhelt távozása után elmaradt a terület balesetvédelmi ellenőrzése és a megváltozott körülményekhez képest szükséges elkorlátozása. Ez pedig a terhelt munkakörének átadásával, az átadás módjával semmiféle összefüggésben nem állt.

Mindezt figyelembe véve a jogerős ítélet téves jogkövetkeztetésével ellentétben nem volt megállapítható, hogy a sértett sérüléséhez

vezető okfolyamatot a terhelt foglalkozási szabályszegése, mulasztása, munkakörének hiányos átadása idézte volna elő. Büntetőjogi felelősségét az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta, és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A terheltet a Be. 331. § (1) bekezdés és a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára figyelemmel az ellene maradandó fogyatékossgát okozó foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A Be. 585. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően rendelkezett a pénzbüntetés és a bűnügyi költség címén befizetett összegek visszatérítéséről.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtását tiltó figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. március 4.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző
Kné